

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: maloletého **M.**, nar. X., v obci T., naposledy bytom v zahraničí: T. t. č. PT R., zast. opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, ul. M.R. Štefánika 20, Trenčín, zast. JUDr. M., L., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková 6, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-814-40/PO-Ž/2008 zo dňa 9. apríla 2009, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 27/2009-62 zo dňa 7. októbra 2009 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 27/2009-62 zo dňa 7. októbra 2009 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-814-40/PO-Ž/2008 zo dňa 9. apríla 2009 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-814-40/PO-Ž/2008 zo dňa 9. apríla 2009, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil maloletému navrhovateľovi (ďalej len navrhovateľ) azyl na území Slovenskej republiky a podľa § 13a zákona o azyle rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi na dobu 12 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uvedeného rozhodnutia.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v rozsahu podaného opravného prostriedku dospel k záveru, že odporca v rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci, t. j. že navrhovateľom udávaný dôvod žiadosti nie je dôvodom pre udelenie azylu.

Krajský súd k námietke zistenia skutkového stavu v rozpore s obsahom spisu uviedol, že túto námietku navrhovateľ ničím konkrétnym neodôvodnil. Súd preto posúdil, či zistený stav veci je alebo nie je v rozpore s obsahom spisu odporcu a konštatoval, že nebolo povinnosťou odporcu za navrhovateľa vyhľadávať aj iné, ako ním prezentované dôvody žiadosti o azyl. Preto ak odporca posúdil navrhovateľovu žiadosť v intenciách ním uvádzaných dôvodov, postupoval správne a zákonne. Pritom za účelom posúdenia samotnej žiadosti navrhovateľa o azyl, resp. za účelom posúdenia bezpečnostných rizík návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu odporca vyhľadal a do spisu založil relevantné správy o Afganistane.

K námietke nesprávneho právneho vyhodnotenia navrhovateľa ako osoby nedôveryhodnej, krajský súd uviedol, že ak odporca na základe toho, že navrhovateľ vystupoval v administratívnom konaní pod inou identitou, pričom jeho vyjadrenie, že sa o o svojej skutočnej identite dozvedel až telefonátu s matkou z decembra roku 2008, podľa krajského súdu neobstojí, pretože najskôr sa to dozvedel 8.6.2006 (podľa dokladu totožnosti ním predloženým). V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že z porovnania jeho podpisu, keď vystupoval pod menom C. a neskôr pod menom M. vyplynulo, že podpisy sú rovnaké. Aj z tejto dedukcie, (že keďže podpisy sú zhodné), podľa krajského súdu vyplynulo, že v skutočnosti vystupoval pod zhodným menom a o priezviskom a tieto

skutočnosti svedčia v prospech hodnotenia navrhovateľa odporcom ako osoby nedôveryhodnej.

Krajský súd poukázal na rozpory v opise príbehu navrhovateľa, ktorý prezentoval a na ktoré poukázal aj odporca, a to určenie miesta zavraždenia otca - (doma - na poli),

- príslušníci Talibanu sa mu mali po smrti otca vyhrážať - (nikto sa mu nevyhrážal a vycestoval iba na popud matky, ktorá sa o neho bála),
- muži, ktorí mali otca zavraždiť, sami mu povedali, že patria k Talibanu (t. j. musel ich vidieť a počuť), neskôr uviedol, že útočníkov videl ako prišli na aute označenom „Islamská republika“, a podľa ich oblečenia aj vedel, že patria k Talibanu,
- pôvodne uvádzal, že otec bol zabitý preto, lebo odmietol pestovať mak, neskôr tvrdil, že o dôvodoch smrti mu až matka po jeho smrti povedala, aj o tom, že otca zabili príslušníci Talibanu, neskôr uvádzal, že sa o tom dopytal od ľudí z dediny.

Krajský súd k týmto rozporom vo výpovediach navrhovateľa uviedol, že i keď mal v čase incidentu (v roku 2008) iba štrnásť rokov, ktorý vek mohol zohrať istú úlohu pri presnosti opisu príbehu, predsa len podľa názoru krajského súdu, tak významné rozpory v jeho vyjadreniach by sa nemali objavovať. Ak i napriek tomu existujú, čo je zrejme z porovnaní troch verzií dôvodov jeho odchodu z Afganistanu, vysvetlením ich existencie je to, že príbeh, resp. príbehy nezodpovedajú skutočnosti, resp. boli účelovo upravované.

Podľa krajského súdu odôvodnenie vyhodnotenia nedôveryhodnosti navrhovateľa odporcom malo za logický následok neudelenie azylu.

K námietke, že v zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí súd uviedol, že poukazovanie navrhovateľa na toto ustanovenie je nejasné a použité jednostranne a účelovo a v kontexte pričom v kontexte celého rozhodnutia odporcu neoprávnené.

Ak navrhovateľ mal na mysli, že jeho záujmom je poskytnúť mu medzinárodnú ochranu, tým, že odporca navrhovateľovi poskytol doplnkovú ochranu ako jednu z foriem medzinárodnej ochrany, naplnil tento jeho záujem. Napriek tomu, že odporca vzhľadom na zistený skutkový stav veci vyhodnotil navrhovateľa ako osobu všeobecne nedôveryhodnú,

práve vzhľadom na jeho vek a situáciu v krajine pôvodu mu poskytol dočasnú ochranu. Naviac krajský súd poukázal na fakt, že iba vek navrhovateľa nemôže automaticky spôsobovať, že je potrebné a nutné a priori bez ďalšieho akceptovať všetko, čo navrhovateľ predniesol na odôvodnenie svojej žiadosti o azyl a že z toho dôvodu je potrebné automaticky mu udeliť azyl ako najvyššiu formu medzinárodnej ochrany.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že s poukazom na správnosť vyhodnotenia navrhovateľa odporcom ako osoby nedôveryhodnej, nebolo možné ustáliť že nastali okolnosti predpokladané zákonom pre udelenie azylu a za daného stavu túto námietku vyhodnotil ako účelovú.

K námietke nedostatočného odôvodnenia neudelenia azylu z humanitných dôvodov, uviedol že odporca správne v odôvodnení svojho výroku o neudelení azylu konštatoval, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov niet právneho nároku a jeho udelenie závisí od správnej úvahy odporcu, a pokiaľ sa odporca nerozhodol azyl z humanitných dôvodov udeliť, nebolo jeho povinnosťou odôvodňovať, prečo sa tak rozhodol.

Na základe uvedeného krajský súd rozhodnutie odporcu, ktorým navrhovateľovi neudelil azyl ako rozhodnutie vydané v súlade so zákonom potvrdil.

Podľa krajského súdu vzhľadom na vek navrhovateľa, jeho postavenie ako maloletej osoby bez sprievodu, ako aj vzhľadom a na situáciu v krajine jeho pôvodu, odporca poskytol navrhovateľovi doplnkovú ochranu, ktorú považoval krajský súd za dostatočnú, pričom práve s ohľadom na postavenie navrhovateľa a situáciu v krajine jeho pôvodu niet dôvodu predpokladať, že by táto formy ochrany nebola opakovane predlžovaná. V tejto súvislosti uviedol, že v prípade negatívneho rozhodnutia podlieha zákonnému prieskumu.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom vyjadril presvedčenie, že v konaní je nutné prihliadať na jeho vekovú a rozumovú vyspelosť, skutočnosť, že sa nachádza v cudzom kultúrnom prostredí ako aj k jeho psychickému stavu v súvislosti s udalosťami, ktoré nastali v krajine jeho pôvodu. Odporcovi ako aj krajskému súdu vyčítal, že na tieto skutočnosti neprihliadli.

Podľa navrhovateľa, krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s dôvodmi v podanom opravnom prostriedku v súvislosti s jeho námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci odporcom. Krajskému súdu vyčítal, že sa nevysporiadal ani so správami o krajine pôvodu, ktoré v priebehu konania do spisu založil, rovnako sa nestotožnil s názorom súdu, ktorý ho vyhodnotil ako nedôveryhodnú osobu. Vyjadril presvedčenie, že tento názor súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľ uviedol, že rozpory, na ktoré krajský súd v odôvodnení rozsudku poukazuje, nie sú protichodnými tvrdeniami navrhovateľa, často ide o tvrdenia, ktoré sa len navzájom dopĺňajú.

Nepoprel, že pri prvom kontakte so štátnymi orgánmi SR uviedol meno C., avšak túto skutočnosť dostatočným spôsobom vysvetlil a následne svoju totožnosť podložil predložením občianskeho preukazu. Súdu vytýkal, že nevysvetlil, prečo si osvojil názor odporcu, že predložený dokument je len fotokópiou, resp. jeho sken, keďže v spise sa nenachádza žiaden návrh na posúdenie pravosti tohto dokumentu a ani žiadne vyjadrenie súdneho znalca, ktorým by bola spochybnená pravosť tohto dokumentu.

Napriek názoru krajského súdu, že poskytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi je dostatočnou formou ochrany maloletého cudzinca bez sprievodu, navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že pre neho je takáto forma ochrany nedostatočným a neefektívnym riešením jeho situácie. Zrušenie tejto ochrany po dosiahnutí jeho plnoletosti a po tom, čo by sa úspešne integroval do spoločnosti, by znamenalo absolútny zásah do jeho života.

Navrhovateľ poukázal na to, že cudzinec, ktorému sa poskytne doplnková ochrana, aj maloletý bez sprievodu, bude umiestnený v zariadení MU MV SR pre cudzincov s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktoré nedisponuje žiadnym pedagogickým personálom ani zamestnancami, ktorí boli vyškolení vo veci starostlivosti o maloletých a nezabezpečuje im pravidelnú školskú dochádzku. Rovnako v tomto zariadení neexistuje žiaden dohľad nad maloletými, pričom ustanovený opatrovník mu tento dohľad nedokáže zabezpečiť.

Rovnako UNHCR a iné organizácie, ktoré sa zaoberajú problematikou maloletých bez sprievodu, neustále poukazujú na potrebu nachádzať v konaniach s maloletými trvalé riešenie ich situácie, ktoré je v ich najlepšom záujme.

Na základe uvedeného navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhol rozsudok krajského súdu navrhol ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že navrhovateľ uviedol na začiatku azylového konania vymyslené meno. Toto neskôr odôvodnil tak, že nevedel ako sa volá a svoje meno zistil až po telefonickom rozhovore s matkou, ktorá mu povedala, že podľa občianskeho preukazu sa volá M. K tomuto tvrdeniu predložil fotokópiu občianskeho preukazu. Tvrdenie právnej zástupkyne navrhovateľa, že navrhovateľ nemusel nutne vedieť aké meno má zapísané v občianskom preukaze, je podľa odporcu nepodložené a je nepredstaviteľné, že v rodine ho počas celého života neoslovovali pravým menom. Ak by aj dátum narodenia bol v Afganistane čisto rodinná záležitosť, ktorá sa ani do občianskeho preukazu nezapisuje, odporca nenachádza odpoveď na otázku, prečo navrhovateľ uvádzal konkrétny dátum narodenia a okrem toho v občianskom preukaze je kolónka: „dátum narodenia a vek“. Pokiaľ by právna zástupkyňa chcela preukázať aspoň nejakú mieru pravosti dokladu totožnosti zaslaného poštou z Afganistanu, mala doložiť aj obálku, v ktorej tento dokument bol doručený. Čo sa týka námietky, že v spise sa nenachádza znalecký posudok o pravosti tohto dokumentu, odporca uviedol, že pravosť akejkoľvek kópie bez porovnania s originálom nie je možná, resp. je právne irelevantná. Ďalšiu pochybnosť o dôveryhodnosti navrhovateľa podľa odporcu vyvoláva skutočnosť, že počas pohovoru bez problémov navrhovateľ uviedol mená rodičov a súrodencov, ktorých priezviská sú H.. Na základe uvedených skutočností odporca vyjadril názor, že príbeh, ktorý navrhovateľ počas azylového konania uvádzal ako pravdivý, sa javí ako vymyslený, resp. dodatočne vykonštruovaný až na území SR, za pomoci tretej osoby. Tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že navrhovateľ dňa 22.6.2009 svojvoľne opustil pobytový tábor R. a od tej doby nie je migračnému radu jeho pobyt známy.

Odporca navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny a zákonný potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej

tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23. februára 2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 1.12.2008, ďalej len zákon o azyle) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu i konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je z nasledujúcich dôvodov potrebné zmeniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu zistil, že odporca vo veci vypočul navrhovateľa.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 29.12.2008 navrhovateľ uviedol, že dôvodom jeho žiadosti o azyl bolo, že Talibanci v júni 2008 zabili jeho otca. V máji 2008 k nim do dvora hodili leták, aby prestali pestovať pšenicu, ale pestovali mak. Otec s tým nesúhlasila v júni k nim prišli ozbrojenci a zaútočili na otca. Na otázku ako vie, že to boli Talibanci, odpovedal, že otcovi to povedali. Strelili mu do hrude, na následky zranenia zomrel. Polícii to nahlásili, avšak tá je v takýchto situáciách bezradná, sami majú problémy so sebou, ohľadom svojej bezpečnosti. Otca zastrelili Talibanci, konkrétne meno tohto človeka nepozná. Od júna 2008 do septembra 2008, kedy krajinu opustil, žil s matkou na pôvodnej adrese, pracovali na poli a žili z úrody na pozemku.

Na otázku, či ho kontaktovali Talibanci, odpovedal, že viac k nim neprišli, avšak matka sa obávala o jeho bezpečnosť, preto rozhodla, že pôjde preč z krajiny. S rodinou je naďalej v kontakte, žijú ako predtým, pozemky dala matka do prenájmu a z týchto finančných prostriedkov žijú.

Zo zápisnice z pohovoru s navrhovateľom zo dňa 9.3.2009 vyplynulo, že právna zástupkyňa navrhovateľa predložila doklad o totožnosti navrhovateľa, ktorý získal od svojej matky, ktorá mu ho poslala poštou. Ten potvrdzuje, že sa volá M., nar. X..

Z tej istej zápisnice vyplynulo, že navrhovateľ podrobnejšie opísal dôvody svojej žiadosti o azyl, keď uviedol, že v máji 2008, do ich dvora vhodili leták, na ktorom bolo strojom napísané, že majú prestať pestovať pšenicu a majú začať pestovať mak. List im vhodili príslušníci Talibanu v noci a ráno ho tam našla matka. List dala otcovi, ktorý povedal, že pochádza od Talibancov. Jemu nepovedali, čo bolo v liste napísané. V júni 2008 bol zaniest otcovi na pole jesť, videl, ako tam prichádza štátne vozidlo, na ktorom bolo napísané Islamská republika. Takéto vozidlo majú aj afgánski policajti. S vozidlom prišlo asi 6 - 7 mužov, podľa oblečenia poznal, že to bolo Talibanci. Počul, ako hovorili otcovi, prečo nespolupracuje, prečo im nepomáha. Medzi otcom a veliteľom vznikla hádka a otca fyzicky napadli. Potom otca postrelili dvakrát do dolnej časti hrude a tiež do nohy. Potom odišli. V blízkosti pracovali ľudia na poli, chceli mu pomôcť a a odviesť ho do nemocnice, ale počas jazdy zomrel. Až po smrti otca sa dozvedel, že ho zabili Talibanci, preto, že nechcel

pestovať mak namiesto pšenice. Asi po dvoch mesiacoch sa dozvedel od ľudí z dediny, že ho zoberú Talibanci do talibanskej školy - madrasa, aby sa naučil bojovať proti cudzincom. Za ním však osobne nikdy neboli. Po tomto sa matka rozhodla, že ho pošle do zahraničia. Peniaze na prevádzka získala tak, že dala do zálohy iným ľuďom dom a pozemok.

Na otázku, či nahlásili smrť otca na políciu, odpovedal, že polícia sa o tom dozvedela, bola ho vypočuť, rovnako aj matku, raz sa bol informovať v akom štádiu je vyšetrovanie, povedali mu, že ich nemôžu chytiť, pretože behajú po horách a oni ich nevedia chytiť.

Po smrti otca žil s matkou v dedine, o pozemok sa staral jeden pán, ktorý prišiel z inej oblasti Afganistanu.

Na otázku, čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny, odpovedal, že sa bojí toho, že by ho zobrali do školy, aby ho učili bojovať proti cudzincom, tiež sa obáva, že by mohol byť považovaný Talibancami za špióna a zabili by ho tak, ako jedného muža z obce Tarang, ktorý sa vrátil zo zahraničia.

Odporca v rozhodnutí, ktorým neudelil navrhovateľovi azyl, poukázal na to, že v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania v zmysle zákona o azyle. Skutočnosť, že krajinu pôvodu opustil iba preto, že tak rozhodla jeho matka, ktorá sa obávala o jeho bezpečnosť pred príslušníkmi Talibanu, nie je podľa odporcu dostatočným dôvodom na udelenie azylu, nakoľko sa nejedná o jeho prenasledovanie zo strany oficiálnych orgánov krajiny.

Odporca poukázal na to, že počas vstupného pohovoru dňa 29.12.2008 tvrdil, že na políciu uviedol ako svoje meno C. iba preto, že nevedel aké priezvisko má uvedené v občianskom preukaze občana Afganistanu. Počas telefonického rozhovoru s matkou sa od nej dozvedel, že sa volá M., čo potvrdzuje aj fotokópia dokumentu, ktorú predložil. Pre políciu uviedol, že sa narodil X., avšak podľa dokumentu totožnosti, ktorý predložil vyplýva, že má 12 rokov, teda sa narodil v roku 1994. V občianskom preukaze nie je uvedený deň a mesiac narodenia navrhovateľa. Z uvedeného podľa odporcu vyplýva, že si dátum narodenia vymyslel a úmyselne uvádzal inú totožnosť. Odporca poukázal na to, že navrhovateľ v priebehu konania uvádzal dve verzie usmrtenia otca. V prvej uviedol, že otca zastrelili doma a v druhej, že ho zastrelili na poli. Pri vstupnom pohovore sa nezmienil

o o tom, že ho mali príslušníci Talibanu vziať do školy madrasa, zmienil sa o tom, až v zápisnici zo dňa 9.3.2009, zrejme po tom, čo bližšie informácie o tejto škole získal až na území SR. Odporca súčasne poukázal na rozpor vo výpovedi navrhovateľa, ktorý pri vstupnom pohovore uviedol, že matka zaplatila prevádzzačovi 8 - 9 000USD, neskôr tvrdil, že nevie, koľko matka dala prevádzzačovi.

Na základe uvedeného vyhodnotil odporca žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako nedôveryhodnú a účelovú a z hľadiska udelenia azylu irelevantnú.

Vzhľadom k bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu odporca podľa §13a zákona o azyle poskytol navrhovateľovi doplnkovú ochranu, pričom v rozhodnutí s odkazom na zdroje informácií popísal súčasnú spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu, ktorú nebolo možné ani podľa odporcu považovať za stabilnú.

Odporca vykonal vo veci dokazovanie obsahom správ o krajine pôvodu (Informatívna správa o krajine pôvodu Afganistan z 2.4.2008, vydaná Hraničným vládnym orgánom Veľkej Británie, informácie získané z denníka SME, Pravda, informácie predložené právnu zástupkyňou navrhovateľa, ako aj z CD-ROM Microsoft reference Library 2007), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Napriek rozsiahlemu materiálu, ktorý tvorí obsah administratívneho spisu, s popisom postavenia hnutia Taliban v Afganistane, ako aj postojom štátnych orgánov k príslušníkom hnutia (Správa Amnesty International: Afganistan, Každý kto nie je priateľ, je nepriateľ. Zneužívanie civilistov Talibanom), odporca vo svojom rozhodnutí sa popisu tejto situácie vôbec nevenuje, zmieňuje sa len o tom, že navrhovateľ nemal osobne s príslušníkmi Talibanu žiadne problémy, a títo nejavili o neho záujem. Rovnako odporca spochybnil obavy navrhovateľa z toho, že ho budú nútiť po návrate do krajiny pôvodu navštevovať náboženskú školu madrasa, keď poukázal na to, že tieto obavy vyslovil až dodatočne, podľa odporcu mohol sa o nich dozvedieť z rôznych zdrojov, jeho právnu zástupkyňu nevynímajúc.

Za nedôveryhodné (vzhľadom a popis udalostí navrhovateľom) považoval odporca aj vyjadrenia navrhovateľa o tom, že príslušníci Talibanu mali nútiť jeho otca pestovať na poliach namiesto obilia mak.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že odporca aj s poukazom na vyjadrenia navrhovateľa, ktoré vyhodnotil ako nedôveryhodné, dospel k záveru, že navrhovateľ neodišiel z krajiny pôvodu z vlastného podnetu a ani z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje uvedený záver odporcu na rozdiel od krajského súdu za nepodložený. Predovšetkým treba poukázať na to, že sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal otázkou objektívneho elementu pocitu strachu navrhovateľa, keď v rozhodnutí neanalyzoval situáciu v krajine pôvodu, z hľadiska postavenia a účinkovania hnutia Taliban v krajine pôvodu navrhovateľa, postoja štátnych orgánov k členom hnutia a celkom opomenul charakterizovať Afganistan najmä z toho pohľadu, či je možné považovať túto krajinu za bezpečnú, v ktorej by sa bolo možné zákonnou cestou domáhať u štátnych orgánov efektívnej ochrany proti hrubému porušovaniu základných práv a slobôd zo strany neštátnych subjektov.

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Afganistane nebolo možné podľa Najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa o vražde jeho otca za to, že odmietol rešpektovať príslušníkov Talibanu, keď odmietol namiesto pšenice pestovať mak, sa nezakladajú na pravde. Rovnako nie je možné vylúčiť ani obavy navrhovateľa, že v prípade návratu do krajiny pôvodu bude nútený navštevovať náboženskú školu madrasa. Vzhľadom k tomu, že sa odporca nezoberal možnosťou prenasledovania zo strany neštátnych subjektov, k tomu napriek tvrdeniam navrhovateľa nevykonal žiadne dokazovanie, podľa najvyššieho súdu javí neudržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za osobu prenasledovanú v zmysle zákona o azyle.

V danom prípade navrhovateľ tvrdí, že jeho strach pramení z toho, že otec bol zastrelený príslušníkmi Talibanu, pretože odmietol rešpektovať ich príkaz, aby namiesto pšenice pestoval mak. Navrhovateľ tiež vyjadril obavy z príslušníkov Talibanu, ktorí by ho po návrate do krajiny nútili navštevovať talibanskú školu - madrasa, aby sa naučil bojovať

proti cudzincom. Jeho tvrdenia považoval odporca za nepreukázané a vzhľadom k rozporom, ktoré podrobne analyzoval vo svojom rozhodnutí odporca, rovnako ich aj krajský súd vyhodnotil ako nedôveryhodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však vzhľadom na osobitosť prípadu, ktorý je daný skutočnosťou, že sa jedná o maloletého cudzinca bez sprievodu, ktorý sa ocitol v celkom odlišnom kultúrnom a spoločenskom prostredí, pričom túto skutočnosť bolo potrebné zohľadniť pri posudzovaní jeho žiadosti o azyl, rovnako aj pri hodnotení jeho dôveryhodnosti, dospel k záveru, že s názorom krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti, nie je možné súhlasiť.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky výpoveď navrhovateľa po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez protirečiacich rozporov, pretože vo všetkých jeho výpovediach bol pocit strachu v podstatných rysoch zhodne popísaný, pričom vytykané odchylnosti týkajúce sa miesta, kde malo dôjsť k zastreleniu jeho otca nepredstavovali podľa názoru odvolacieho súdu s prihliadnutím na časové a psychické aspekty výpovede navrhovateľa zásadné rozpory vylučujúce dôveryhodnosť osoby navrhovateľa a následne spochybňujúce pravdivosť ním uvádzaného príbehu. Ani skutočnosť, že pôvodne vystupoval pod menom C. nebolo možné vzhľadom na vyššie uvedené, vyhodnotiť ako dostatočný dôvod pre záver odporcu na vyhodnotenie navrhovateľa ako osoby nedôveryhodnej. Navrhovateľ tak nevybočil z rámca dôvodov pre ktoré žiadal udeliť azyl, jeho tvrdenia boli zrozumiteľné a v zásade zhodné.

Podľa odvolacieho súdu tvrdenia navrhovateľa, ktoré produkoval v správnom konaní nebolo možné vzhľadom na vek navrhovateľa, špecifickosť jeho postavenia ako maloletého cudzinca bez sprievodu, ktorý prichádza z odlišného kultúrneho a spoločenského prostredia považovať za nedôveryhodné alebo nepravdivé.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporu o neudelení azylu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu dopĺňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní.

Vzhľadom k tomu, že zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie nebolo dostatočné pre záver, ktoré prijal odporca a ktoré si osvojil aj krajský súd, pričom odvolací súd sa nestotožnil ani s posúdením navrhovateľ ako osoby nedôveryhodnej, (rozhodnutie tak vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia) a krajský súd mal na základe uvedeného rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ak ten takto nerozhodol, nebolo preto dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné, aby odporca v ďalšom konaní opätovne starostlivo zvážil a posúdil všetky skutočnosti, ktoré tvorili základ tvrdenia, že príbeh navrhovateľa je nedôveryhodný, ako aj to, že samotný navrhovateľ je nedôveryhodný, pričom je potrebné zohľadniť jeho vek, kultúrne a sociálno-spoločenské podmienky krajiny, z ktorej navrhovateľ prichádza ako aj skutočnosti, ktoré mali byť dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu resp. jeho rozhodovania o odchode z krajiny pôvodu.

Úlohou odporcu bude tieto skutočnosti vyhodnotiť v kontexte s relevantnými informáciami o bezpečnostnej situácii v krajine jeho pôvodu, s vyhodnotením otázky vplyvu nešťatných pôvodcov prenasledovania - hnutia Taliban, ich praxe pri ovplyvňovaní života obyvateľstva na území, v ktorom operujú, najmä vo vzťahu k takej kategórii obyvateľstva, k akej patrí navrhovateľ, pričom v rozhodnutí uvedie z ktorých dostupných zdrojov čerpal informácie o krajine pôvodu s popisom situácie v krajine pôvodu najmä so zameraním na postavenia hnutia Taliban, postoja štátnych orgánov k stúpencom hnutia ako aj možnosťou občanov domáhať sa efektívnej ochrany pred prípadným nelegálnymi praktikami hnutia.

Možno súhlasiť s tvrdením odporcu ako aj krajského súdu, že v zmysle platnej právnej úpravy na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a je teda na úvahe správneho orgánu, ako rozhodne. Treba však pripomenúť, že zákonným ustanovením (§ 9 zákona o azyle) nebola odporcovi zverená ničím neobmedzená voľná úvaha pri rozhodovaní, či udelí alebo neudelí azyl z humanitných dôvodov. Odporca pri použití voľnej úvahy musí rozhodovať tak, aby bola zachovaná právna istota a predvídateľnosť postupu správneho

orgánu v súlade so zákonom a medzinárodnými dohovormi, ktorými je SR viazaná V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na Dohovor o právach dieťaťa, z ktorého vyplýva, že rozhodnutia štátnych orgánov krajín, ktoré k dohovoru pristúpili musia byť najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, keď navrhovateľovi, náhradu trov konania nepriznal, keďže si ich náhradu právna zástupkyňa navrhovateľa neuplatnila.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 23. februára 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová